

Acțiunea directă

Emile Pouget

1994

Cuprins

Ce înțelegem prin „Acțiunea Directă”	3
Negarea sistemului parlamentar	4
Educația exproprierii	6
Revoluția e munca acțiunii de zi cu zi	7
Necesitatea efortului	8
Miracolul catastrofic	9
Așa-zisa „lege de fier”	10
Un nou factor: voința muncitorului!	11
Salariile și costul de trai	12
Răul copleșitor nu e sămânța rebeliunii!	14
Forța și Violența	16
Minoritate versus majoritate	17
Violența de neînlăturat	18
Paleative iluzorii	19

Ce înțelegem prin „Acțiunea Directă”

Acțiunea Directă este simbolul sindicalismului revoluționar în acțiune. Această formulă este de două ori reprezentativă: atât pentru lupta împotriva exploatării, cât și pentru lupta împotriva asupririi. Acțiunea Directă proclamă, cu o claritate inerentă, direcția și orientarea eforturilor clasei muncitoare în atacul neobosit asupra capitalismului. Acțiunea Directă este un concept de o asemenea claritate, de o asemenea transparență de la sine înțelese, încât simpla rostire a cuvintelor le definește și le explică în același timp. Acest lucru înseamnă că întreaga clasă muncitoare, aflată în rebeliune continuă împotriva stării de lucru existente, nu așteaptă nimic de la oamenii, puterile, sau forțele din afara ei, ci își creează propriile sale condiții de luptă și caută în interiorul ei mijloacele prin care va acționa. Înseamnă că, împotriva societății existente, care recunoaște doar cetățeanul, se ridică producătorul. Iar producătorul, după ce a înțeles că orice grup social se modelează după propriul său sistem de producție, intenționează să atace direct modul de producție capitalist, cu scopul de a-l transforma, prin eliminarea patronului, astfel câștigându-și suveranitatea asupra locului de muncă – condiția esențială ca un om să se poată bucura de libertate reală.

Negarea sistemului parlamentar

Acțiunea Directă implică, astfel, ca muncitorii să își însușească noțiunile de libertate și autonomie, și să nu îngenuncheze în fața principiului autorității. Acum, din cauza acestui principiu al autorității, pivotul lumii moderne – democrația fiind ultima sa încarnare -, ființa umană, prinsă într-o mie de corzi morale, dar și materiale este lipsită de orice posibilitate de a-și exprima voința și inițiativa. Tocmai din această negare a sistemului parlamentar fals și ipocrit, și din negarea formei finale de cristalizare a autorității se nasc toate metodele de luptă sindicaliste. Prin urmare, Acțiunea Directă se naște pur și simplu ca o concretizare a principiului libertății, a realizării sale în rândul maselor; și nu ca o formă abstractă, vagă, neclară, ci, dimpotrivă, ca o noțiune practică ce inspiră revolta pe care vremurile o cer. Acțiunea Directă înseamnă distrugerea spiritului supunerii și al resemnării, care degradează oamenii și îi transformă în sclavi dispuși să-și accepte sclavia, și, în același timp, o înflorire a spiritului de revoltă, factorul care fertilizează societățile umane. Această ruptură fundamentală și completă între societatea capitalistă și lumea celor care muncesc, așa cum e încapsulată în Acțiunea Directă, a fost exprimată de Asociația Internațională a Muncitorilor (Internaționala I) în motto-ul său: „Emanciparea muncitorilor va fi opera lor înșiși”.

Și la aducerea în realitate a acestui divorț a contribuit prin a atașa o importanță supremă asociațiilor economice. Însă influența atribuită acestor asociații încă a rămas confuză. Totuși, Internaționala I a intuit că munca de transformare socială va trebui să înceapă de jos, și că schimbările politice sunt doar o consecință a modificărilor aduse sistemului de producție. Acesta este motivul pentru care a salutat acțiunea asociațiilor profesionale, și în mod natural, a legitimat procedura de exprimare a vitalității și influenței lor, adecvate pentru fiecare organism în parte – iar acest lucru nu este nimic altceva decât o Acțiune Directă. Acțiunea Directă este, de fapt, funcția normală a sindicatelor și motivul pentru care ele există; ar fi o prostie imensă ca aceste asociații să se limiteze doar la a-i aduce pe salariați împreună, pentru a-i face să se adapteze mai bine la soarta pe care societatea burgheză le-o rezervă: producția pentru alții. E mai mult decât evident că persoanele care nu au nici o perspectivă socială clară se strâng în sindicate pentru a se auto-apăra și pentru a putea lupta atât împreună, cât și individual. Comuniunea de interese îi atrage spre sindicat, care acționează ca o forță gravitațională asupra lor: ei se îndreaptă instinctiv spre el.

Și acolo, în acea pepinieră a vieții, activitatea de coeziune, elaborarea și educația este făcută; sindicatul trezește conștiința muncitorilor, îngustată încă de prejudecățile inculcate de către clasa conducătoare; le deschide ochii larg la necesitatea imperativă de a lupta, la necesitatea de a se revolta; îi pregătește pentru luptele sociale, ordonându-le eforturile concertate. Dintr-o astfel de instruire, rezultă că fiecare individ trebuie să acționeze el însuși și nu să lase în seama altora sarcina de a acționa în locul lui. Această gimnastică (revoluționară) îi dă muncitorului sentimentul propriei sale valori, și în aprecierea acestei valori constă puterea Acțiunii Directe de a da roade! Rânduiește ingeniozitatea umană, temperează caractere și concentrează energiile. Îi învață pe muncitori ce înseamnă încrederea în sine! Și stăpânirea de sine! Și acțiunea pentru sine!

Acum, dacă vom compara metodele folosite în asociațiile sau grupările democratice, constatăm că nu au nimic în comun cu această tendință constantă de a trezi din amorțeală conștiința oamenilor, nici cu această adaptare la acțiune, care pătrunde ființa prin înlăturarea pasivității și a apatiei în care democratismul tinde să o limiteze și să o paralizeze.

O învață pe această ființă ce înseamnă puterea voinței, în loc de supunere, și își asumă suveranitatea ei în loc să o lase în seama unui reprezentant. Procedând astfel, deplasează axa orientării sociale, astfel

încât energiile umane, în loc să fie irosite asupra activității dăunătoare și deprimante, reușească ca, prin consumarea energiilor lor în mod legitim, să atingă susținerea necesară dezvoltării lor continue.

Educatia expropriarii

Acum 50 de ani, în jurul anului 1848, pe vremea când republicanii încă mai credeau în ceva, ei au recunoscut cât de mare e iluzia, cât de mare e minciuna și cât de neputincios de fapt este sistemul reprezentativ, și căutau soluții pentru a-i corecta defectele. Iar Rittinghausen, fermecată și ea de zorzoanele politice despre care presupunea că erau cruciale pentru progresul uman, și-a imaginat că a găsit o soluție în forma „reprezentării directe”.

Proudhon, pe de altă parte, prevestind sindicalismul revoluționar, a vorbit despre viitorul federalism economic care ar depăși, cu toată superioritatea vieții, noțiunile sterile ale întregului aranjament politic: cum federalismul economic se naște din interiorul organizațiilor muncitorești, el presupune recuperarea de către asociațiile profesionale a anumitor funcții utile, în numele cărora statul își fabrică mereu iluzii pentru a-și motiva și perpetua existența, și, în același timp, presupune eliminarea funcțiilor sale toxice, restrictive și represive, din cauza cărora societatea capitalistă e perpetuată.

Toată această frământare din interior, care escaladează și se intensifică zi de zi, este Acțiunea Directă năvalnică și nestăpânită. Iar când clasa muncitoare, a cărei putere și conștiință va fi crescut, e gata să ia în posesiune și chiar asta va face – aceea va fi și ea Acțiune Directă!

Odată ce exproprierea capitalului începe, și când companiile de cale ferată se trezesc că acțiunile lor – „diplomele” aristocrației financiare – nu mai au nici o valoare, și atunci când cortegiile de paraziți formate din directorii căilor ferate și din alți magnați nu mai pot supraviețui în inactivitate, trenurile vor reîncepe să circule... Și aceasta, pentru că muncitorii de la căile ferate vor fi luat lucrurile în mâinile lor; sindicatul revoluționar se va fi transformat dintr-o grupare de luptă într-o asociație de producție, și mai apoi va lua conducerea operațiunilor de administrare – dar nu ca acum pentru a urmări câștigul personal, nici de dragul pur și simplu al unor motive corporatiste, ci pentru binele tuturor. Ce se va întâmpla la căile ferate se va răsfrânge și se va repeta în fiecare sferă a producției.

Dar, că această sarcină de lichidare a vechii lumi a exploatării să aibă succes, clasa muncitoare trebuie să se familiarizeze cu condițiile pentru realizarea unei noi ordini sociale, și trebuie să obțină capacitatea și să realizeze acest lucru pentru ea însăși: atunci când se va confrunta cu dificultățile care vor apărea, clasa muncitoare trebuie să se bazeze numai și numai pe eforturile ei proprii și directe, pe resursele pe care le are în interiorul ei, și nu pe gingășia intermediarilor, a oamenilor providențiali, acești noi episcopi pe stil nou. Dacă se va baza pe aceștia, exploatarea nu va fi eradicată, ci va persista sub o mască diferită.

Revoluția e munca acțiunii de zi cu zi

Astfel, pentru a pregăti drumul, noțiunile restrictive, formulele moarte, care țin de un trecut persistent, trebuie înlocuite cu idei care ne duc în direcția unor demonstrații indispensabile de voință. Acum, aceste noi idei nu pot decât să derive din implementarea sistematică a metodelor de acțiune directă. Aceste metode vin, de fapt, din curentul profund al autonomiei și solidarității umane, intensificat de acțiunea practică care erupe și construiește ideea înlocuirii dezordinii sociale din prezent cu o formă de organizare în cadrul căreia numai munca are un loc și fiecare individ va fi liber să dea expresie personalității și abilităților sale.

Această sarcină de a pregăti terenul pentru viitor nu este, grație Acțiunii Directe, în nici un fel în conflict cu lupta de clasă de zi cu zi. Superioritatea tactică a Acțiunii Directe constă mai precis în plasticitatea sa unică: organizațiile activ implicate în acțiuni pe teren nu trebuie să se limiteze la a aștepta progresul benefic al schimbărilor sociale. Ele trăiesc prezentul cu toată combativitatea personală, nesacrificând nici prezentul viitorului, nici viitorul prezentului. De aici – din această capacitate de a face față simultan cererilor momentului și celor ale viitorului, și din această compatibilitate a misiunii bifurcate pentru a fi dusă la îndeplinire – decurge acest ideal pentru care ele luptă, și care, departe de a fi umbrat sau neglijat, este astfel clarificat, definit și făcut din ce în ce mai vizibil.

Și de aceea este atât de lipsit de sens și de fals ca revoluționarii, care se inspiră din metodele Acțiunii Directe, să fie considerați că ar fi „avocați ai totului-sau-nimic”. Adevărat, ei sunt avocați ai smulgerii TOTULUI burgheziei! Dar, până când vor avea destulă putere pentru a îndeplini această sarcină a expropriării generale, ei nu trebuie să se așeze pe lauri și nu trebuie să piardă nici o șansă de a câștiga progrese parțiale, care, fiind atinse cu un anumit cost al privilegiilor capitaliștilor, reprezintă un fel de expropriere parțială și bătătoresc calea pentru cerințe mult mai comprehensive.

De aici reiese clar că Acțiunea Directă este pur și simplu transpunerea în viață a spiritului revoltei: detaliază lupta de clasă, o coboară de pe tărâmul teoriei și abstracțiunii pe tărâmul practicii și faptelor realizate. Prin urmare, Acțiunea Directă este lupta de clasă trăită zi de zi, ca atac continuu și neobosit asupra capitalismului.

Și tocmai din acest motiv e atât de disprețuită de politicieni – o clasă separată – care s-au autonumit pe ei înșiși „reprezentanți” sau „episcopi” ai democrației. Acum, dacă această clasă muncitoare, disprețuind democrația, ar face un pas mai departe și ar căuta o cale alternativă pe terenul economiei, ce ar urma să se întâmple cu „intermediarii” care au pozat ca purtători de cuvânt ai proletariatului?

De aceea e și mai disprețuită și condamnată de burghezie! Aceasta vede că prăbușirea ei e accelerată cu brutalitate de faptul că clasa muncitoare, câștigând putere și încredere din ce în ce mai mare din Acțiunea Directă, și rupându-se definitiv de trecut, bazându-se doar pe propriile ei resurse pentru a îmbrățișa o mentalitate cu totul nouă, e pe cale să construiască o societate cu totul nouă.

Necesitatea efortului

E deja un lucru luat ca atare că trebuie să fie o luptă împotriva tuturor categoriilor de obstacole puse în calea dezvoltării omenirii încât ar putea să pară paradoxal să lăudăm necesitatea efortului.

Dincolo de acțiune, de fapt, ce altceva rămâne în afară de inerție, acceptarea lipsită de coloană vertebrală și pasivă a sclaviei? În vremuri de depresie și inerție, femeile muncitoare sunt decăzute la statutul de animale de povară, sclave prinse într-o capcană fără de ieșire a trudei; mințile lor sunt o caricatură, încuiate și lipsite de gânduri; perspectivele lor sunt limitate; nu își pot imagina viitorul, nici nu pot presupune că poate exista o cale de îmbunătățire a prezentului.

Dar aici răsare acțiunea! Ele sunt scuturate din toropeală, mințile lor decrepite încep să funcționeze și o energie radiantă transformă și transfigurează masele de oameni.

Pentru că acțiunea e sarea vieții... Sau, pentru a spune mai pe șleau, e viața însăși! Să trăiești înseamnă să acționezi... Să acționezi înseamnă că ești viu!

Miracolul catastrofic

Dar acestea sunt banalități! Și totuși, trebuie muncit ca ideea să fie bine înțeleasă și efortul trebuie glorificat, pentru că educația care îndobitocștește a trecut peste generațiile mai în vârstă și a plantat noțiuni care au dus la istovirea puterilor lor. Zădărnicia efortului a fost adesea ridicată la statutul de teorie și a fost epuizată pe ideea că orice realizare revoluționară va urma cursul ineluctabil al evenimentelor; catastrofa, s-a proclamat, va veni și se va întâmpla automat. Chiar în momentul în care, în cursul ineluctabil al evenimentelor, instituțiile capitaliste vor ajunge la punctul lor maxim de tensiune. Când vor exploda de la sine! Efortul depus de femeia muncitoare, în termeni economici, a fost proclamat ca fiind redundant, acțiunile ei împotriva mediului restrictiv, care o hărțuia, s-a spus că erau inutile și neserioase. A fost lăsată cu o singură speranță: că ar putea să se infiltreze ea singură în parlamentele burgheze și să aștepte dezlănțuirea catastrofei.

Am fost învățați că acest lucru ar urma să se întâmple într-un mod mecanic și că nu va putea fi evitat atunci când va veni timpul; concentrarea capitalului fiind completă, prin legile imanente ale însăși producției capitaliste, numărul de magnați capitaliști, de uzurpatori și de monopolști va începe să se ducă pe spirală în jos... Adică, ni s-a spus că va veni această zi când, grație cuceririi puterii politice, reprezentanții aleși ai oamenilor vor folosi legea și vor decreta exproprierea acestui grup, pe care-l numeri pe degete, de baroni capitaliști.

Ce iluzie periculoasă și batjocoritoare reprezintă o asemenea așteptare pasivă pentru următoarea revoluție mesianică! Și câți ani și câte secole va dura până va prelua puterea politică? Și chiar și atunci, să presupunem că ar captura-o, se va reduce numărul de magnați capitaliști destul până la acel punct? Și chiar admitând că expansiunea trusturilor ar putea fi înghițită de mediul burghez, asta înseamnă că ei se vor arunca înapoi în rândurile proletariatului? Nu cumva ei își vor fi sculptat un loc pentru ei înșiși în aceste trusturi și numărul de paraziți care trăiesc fără să producă un singur lucru nu va fi cel puțin la fel de mare pe cât e azi? Dacă răspunsul e da, putem presupune că beneficiarii vechii societăți vor ieși la luptă împotriva legilor și decretelor de expropriere?

Un număr egal de probleme va trebui să fie puse, înainte ca clasa muncitoare să devină lipsită de putere și năucă fără să mai știe ce are de făcut, dacă o asemenea greșală va fi făcută: de a o lăsa să fie fermecată de speranța revoluției, care va să vină în absența oricărui efort de Acțiune Directă din partea muncitorilor.

Așa-zisa „lege de fier”

Chiar în momentul când suntem trași pe sfoară de această credință mesianică în Revoluție – al cărei scop e să-și bată joc și mai mult de noi pentru a ne convinge că nu putem face nimic și că nu are rost să încercăm nimic, și să ne afunde și mai mult în mlaștina inacțiunii –, am fost îndoctrinați cu „legea de fier a salariilor”.

Ni s-a spus că, sub rețeta ei neobosită (în primul rând creată de Ferdinand Lassalle), în societatea de azi, orice efort e o pierdere de timp, orice acțiune e inutilă, pentru că represaliile economice vor reface curând acoperișul sărăciei de sub care proletariatul nu poate scăpa.

Sub această lege de fier – care a fost făcută să pară ca fiind piatra de temelie a socialismului – s-a proclamat această „regulă generală: salariul mediu nu va fi mai mare decât îi trebuie strict muncitoarei să supraviețuiască”. Și s-a spus: „Această cifră e determinată doar de presiunea capitalistă și aceasta poate să o împingă și mai jos de minimul necesar pentru subzistența unei femei care muncește... Singura regulă cu privire la nivelurile salariale e surplusul sau lipsa de forță de muncă a femeilor pe piață...”

Prin dovezile oferite de modul necruțător în care funcționează această lege a salariilor, au fost făcute comparații între muncitoare și marfă: dacă pe piață este un surplus de cartofi, atunci cartofii vor fi mai ieftini; dacă sunt insuficienți, atunci prețul lor va crește... Ni s-a spus că e la fel și cu femeia care muncește: salariul ei fluctuează în funcție de surplusul sau de insuficiența numărului de femei muncitoare de pe piață!

Împotriva necruțătoarelor argumente ale acestei rațiuni absurde, nici o voce nu s-a ridicat: așadar, legea salariilor a fost considerată ca fiind corectă... atâta timp cât femeia care muncește e mulțumită să fie considerată o marfă! Atâta timp cât la fel ca un sac de cartofi, ea va rămâne pasivă și inertă și va îndura fluctuațiile pieței... Atâta timp cât își coboară privirea în pământ și îndură toate ocările șefului ei... legea salariilor merge mai departe.

Dar lucrurile iau o cu totul altă turnură în momentul în care o sclipire de conștiință o readuce pe muncitoarea-sac de cartofi înapoi la viață. Când, în loc să se condamne singură la inerție, la un trai lipsit de demnitate, la resemnare și la pasivitate, muncitoarea se trezește și își dă seama că, o ființă umană fiind, spiritul revoltei o readuce la viață: când o înviează și o face să fie plină de viață și de energie, plină de voință și gata de acțiune; când, în loc să ridice din umeri absentă împreună cu vecinii ei (ca un cartof lângă alți cartofi) și intră în contact cu ei, reacționează împreună cu ei, și ei îi răspund, odată ce forța unită a muncii se trezește la viață și se învigoarează pe sine... atunci s-a terminat cu echilibrul ridicol al legii salariilor.

Un nou factor: voința muncitorului!

Un nou factor a apărut pe piața muncii: voința muncitorului! Și acest factor, necunoscut când se stabilește prețul unui sac de cartofi, are un cuvânt greu de spus în privința stabilirii salariilor. Impactul său poate fi mai mic sau mai mare, în funcție de gradul de tensiune al forței de muncă, care e produsul acordului voințelor individuale care acționează la unison – și care, chiar dacă e puternic sau slab, tot nu poate fi negat.

Coeziunea muncitorilor astfel se ridică împotriva puterii capitaliste, o putere care poate fi înfruntată. Inegalitatea dintre cei doi adversari – care nu poate fi negată când exploatatorul e confruntat numai de femeia muncitoare pe cont propriu – e atenuată în funcție de coeziunea realizată de puterea de luptă a muncitorilor.

De aici înainte, rezistența proletară, fie ea latentă sau acută, va deveni un fenomen de fiecare zi: disputele dintre muncă și capital se întăresc și devin din ce în ce mai acute. Munca nu va ieși mereu învingătoare din aceste lupte parțiale: oricum, chiar și când va fi înfrântă, muncitorii implicați în luptă tot vor putea culege niște roade: rezistența din partea lor a obstrucționat presiunea din partea patronilor și adesea îi va forța pe patroni să îndeplinească o parte din cerințele muncitorilor.

În acest caz, caracterul de solidaritate puternică în sindicalismul revoluționar este reabilitat: rezultatul luptei aduce beneficii fraților mai puțin încrezători, mai puțin conștienți, iar greviștii se bucură de satisfacția morală de a se fi luptat pentru bunăstarea tuturor. Pentru binele tuturor.

Că această coeziune a muncii duce la creșterea salariilor e recunoscut cu sinceritate de către teoreticienii „legii de fier”. Faptele sunt atât de tangibile că ei ar trebui să se chinuie imens pentru a le putea nega. Dar ei protestează că, în paralel cu creșterea salariilor, există și o creștere a costului vieții, deci nu ar exista de fapt nici o creștere în puterea de cumpărare a muncitorului și beneficiile creșterii salariului lor ar fi astfel nule.

Există cazuri în care dăm peste astfel de repercusiuni: dar creșterea costului vieții, în directă asocieră cu creșterea salariului nu e atât de constantă încât să poată fi luată ca axiomă. Mai mult, când o asemenea creștere apare, aceasta este – în cele mai multe cazuri – dovada că muncitoarea, după ce a luptat, în calitatea ei de producătoare, împotriva șefului ei – a neglijat să se ocupe de interesele ei în calitatea ei de consumatoare. Foarte adesea, tocmai pasivitatea cumpărătorului față de negustor, a chiriașului față de proprietar etc este cea care permite proprietarilor și negustorilor să șteargă din obligația lor față de muncitoare, ca și consumatoare, beneficiile pe care ea le-a obținut în calitate de producătoare.

Și mai mult, dovada irefutabilă că nivelul salariilor nu duce în mod necesar la o creștere paralelă a costului de trai e oferită de țările unde orele de muncă sunt puține și salariile mari: acolo viața e mai ieftină și mai puțin marcată de restricții, decât în țările în care orele de muncă sunt mai multe și salariile mai mici.

Salariile și costul de trai

În Anglia, Statele Unite și Australia, ziua de muncă este adesea de 8 ore (cel mult 9), în weekend nu se lucrează, și totuși salariile sunt mai mari decât ale noastre. În ciuda zilei de muncă scurte, viața e mai ușoară acolo. În primul rând, după șase zile muncitoare, sau mai bine spus, după 5 și jumătate (în cele mai multe cazuri, sâmbăta se muncește până la jumătatea programului), muncitoarea câștigă destul pentru a se întreține pe parcursul celor 7 zile ale săptămânii: apoi, ca o regulă generală, acest lucru e posibil și datorită faptului că costul necesităților de bază e mai mic decât în Franța, sau în orice caz mai accesibil, în termenii nivelului salariilor.¹

Asemenea fapte invalidează „legea de fier”. Mai ales că nu se poate susține că nivelul mare al salariilor din țările menționate mai sus ar fi doar consecința numărului insuficient de muncitoare pe piață. În Statele Unite, la fel ca în Australia, și în Anglia, șomajul e amețitor. Deci, e foarte clar că, dacă condițiile de muncă din aceste țări sunt mai bune, acest lucru se datorează faptului că, în modul în care au fost stabilite, există un factor care acționează, altul decât aprovizionarea mai mare sau mai mică cu forță de muncă: voința muncitorilor! Asemenea condiții îmbunătățite sunt rezultatul eforturilor muncitorilor, al hotărârii muncitoarei de a refuza să fie o legumă, să ducă o viață numai de restricții, și au fost câștigate prin lupta împotriva Capitalului. Oricât de violente au fost conflictele care au dus la îmbunătățirea acestor condiții, ele nu au putut crea însă o situație revoluționară: nu au situat munca în conflict deschis și direct cu capitalul, într-o confruntare față în față a acestor doi dușmani. Muncitorii – în nici un caz nu ca un corp comun – nu au ajuns la conștiința de clasă: astfel, aspirațiile lor au fost nedrept de modeste, s-au redus la acomodarea cu societatea existentă. Dar vremurile se schimbă! Englezii, yankeii, și ceilalți sunt în procesul de obținere a conștiinței de clasă, care le-a lipsit până acum.

Dacă trecem de la examinarea raportului salarii mari / ore de muncă mai puține pentru a ne uita la propriile noastre regiuni de țărani, unde, încredători că vor găsi o populație ignorantă, supusă, un număr de industriași și-au ridicat fabricile, aici găsim un fenomen opus: salariile sunt foarte mici și condițiile de muncă excesiv de solicitante. Motivul e că, în timp ce voința muncitorilor a fost letargică, doar presiunea capitalistă a determinat condițiile de muncă; femeia muncitoare, încă ignorantă și inconștientă de propria ei putere, e redusă la statutul de „marfă”, astfel că ea cade pradă aplicării până la capăt a „legii salariilor”. Dar, dacă o scânteie de revoltă ar readuce-o la viață pe victima exploatării, situația se va schimba foarte mult! Praful umanității, care e ceea ce au fost până acum masele proletare, are nevoie doar să devină compact într-un bloc sindicalist revoluționar pentru ca presiunea șefilor să fie înfruntată de o forță, care ar putea să fie slabă și neîndemânică la început, dar care curând va crește și în putere și în conștiință.

Și deci lumina experienței arată doar cât de iluzorie și falsă e această presupusă „lege de fier a salariilor”. „Lege de fier” ziceați? Doar trageți de ea! Nu e nici măcar o lege de cauciuc!

Dramatic e că consecințele penetrării lumii muncii de către această rețetă fatală au fost mai serioase decât argumentele greșite care au dus la impunerea acestei legi. Cine poate spune câtă suferință și câtă dezamăgire a provocat „legea salariilor”? Pentru prea mult timp, din păcate, clasa muncitoare s-a aplecat

¹ Despre faptul că așa spun observatorii superficiali, mulți oameni fără să își pună întrebări înghit și repetă povestea că „viața e scumpă” în țările menționate mai sus. Advărul asupra acestei chestiuni e că produsele de lux sunt foarte scumpe acolo: viața de „societate” e foarte împovăraătoare: pe de o parte, necesitățile de bază sunt foarte accesibile, au prețuri pe care oamenii și le permit. Mai mult, nu știm că din, să spunem, Statele Unite noi importăm grâu, fructe, conserve și produse de manufactură etc., care (în ciuda costurilor adiționale impuse de costul transportului și în ciuda taxelor vamale) pot face concurență produselor similare care se găsesc pe piața internă de aici? Trebuie astfel să fie de la sine evident că în Statele Unite acele bunuri nu sunt la vânzare la prețuri mai mari decât cele la care ajung să fie vândute aici... am putea cita multe alte dovezi concludente. Dar limitele acestui eseu nu ne permit.

și a moțait pe această pernă otrăvită. Aici se vede legătură logică: teoria că efortul e inutil a născocit inacțiunea. Din moment ce acțiunea e fără rost, inutilitatea luptei și imposibilitatea unei îmbunătățiri imediate au fost proclamate, orice resursă de revoltă a fost înăbușită. Într-adevăr, care ar fi fost sensul luptei odată ce efortul a fost identificat în avans ca fiind lipsit de sens și neproductiv, când cineva știa că era condamnat la eșec? Din moment ce lupta promitea numai înfrângeri – fără nici o speranță de beneficiu cât de mic – nu era lucrul cel mai potrivit și înțelept ca muncitorii să rămână calmi?

Și acesta a fost rațiunea care a făcut regulile! Clasa muncitoare s-a moleșit în apatie și a jucat fix cum a vrut burghezia. Astfel, atunci când, sub presiunea circumstanțelor, muncitorii erau aduși într-un conflict, numai cu o inimă grea ridicau mănua: greva chiar a ajuns să câștige reputația că ar fi un rău care trebuie îndurat, doar dacă nu putea fi evitată, și a devenit ceva în fața căruia cineva se resemna fără nici o iluzie că orice îmbunătățire reală ar putea fi obținută în urma unui succes al ei.

Răul copleşitor nu e sămânța rebeliunii!

În paralel cu această credință rigidă că e imposibil ca cercul vicios al „legii de fier a salariilor” să fie rupt, și prin metoda unei deducții strâmbe în urma acestei „legi”, pentru că se bazează pe faptul că revoluția va veni de la sine pe măsură ce evenimentele evoluează, fără nici un ajutor din partea noastră, fără nici un efort de a interveni de partea muncitorilor, unii oameni se bucură când pot vedea că „pauperizarea” crește chiar și puțin, când văd o adâncire și mai mare în mizerie, abuzuri și mai mari din partea patronilor, o presiune și mai sufocantă din partea guvernului, și altele. Dacă-i ascuți pe acești bieți logicieni, revoluția ar fi trebuit să izbucnească de la sine de mult la cât de copleşitor e răul! Deci, orice adâncire și mai mare în mizerie și în calamitate a muncitorilor pentru ei pare a fi un lucru bun, pentru că ar grăbi ora destinului.

Cât de greșită poate fi o asemenea gândire! Ce tâmpenie! Singurul lucru pe care creșterea răului – nu contează ce formă are – îl realizează e să îi culce și mai mult la pământ pe cei care suferă. Și tocmai acest lucru e apreciat. În loc să răstălmăcească mereu cuvintele, aceștia trebuie doar să se uite în jur și să vadă cu ochii lor care e situația de fapt.

Care sunt industriile unde activitatea unui sindicat revoluționar e cea mai pronunțată? Singurele unde, netrebuind să îndure abuzive ore lungi de lucru, camarazii pot, când li se termină tura, să se bucure de o viață socială, să meargă la întâlniri, și să se intereseze de problemele care îi afectează pe toți. Singurele unde salariile nu sunt tăiate în măsura în care orice cheltuială pentru un abonament la un ziar sau pentru cumpărarea unei cărți înseamnă o felie de pâine mai puțin pe masă.

Prin contrast, în industriile unde ziua de lucru e lungă și intensitatea muncii e excesivă, odată ce muncitoarea lasă servitutea penală șefului din spatele ei, ea este, fizic și mental, „epuizată”; deci singura ei preocupare, înainte de a ajunge acasă să mănânce și să doarmă, e să dea pe gât două guri de tărie pentru a-și reveni, pentru a-și face din nou curaj și pentru a se putea convinge să se miște din loc. Nici nu-i trece prin cap să treacă pe la sindicat, să participe la întâlniri, atât de mult e epuizat trupul ei de trudă și atât de epuizată e mintea ei după o asemenea zi de muncă.

Tocmai de aceea, la ce efort să se aștepte cineva din partea unei nefericite care trăiește într-o sărăcie endemică, a unei zdrențuroase ținută în glod de lipsa muncii și a lipsurilor? Poate, într-un acces de furie, ea se va aventura să se revolte... dar acel gest nu se va repeta! Sărăcia a secăt-o de toată voința ei și de tot spiritul de revoltă.

Aceste observații – pe care fiecare dintre noi e liber să le verifice și pentru susținerea cărora putem aduce și noi propriile noastre exemple – sunt o respingere a acestei bizare teorii că mizeria peste mizerie și opresiunea peste opresiune seamănă semințele unei revoluții.

Chiar opusul se întâmplă, e adevărat! Ființă plăpândă, aflată la mila sorții, viața ei fiind plină de restricții, ea însăși fiind o sclavă morală și materială, nu va îndrăzni să se ridice în fața opresiunii: de teamă că se va întâmpla ceva și mai rău, ea se va retrage în vizuina ei și va refuza să se urnească sau să facă vreun efort și se va cufunda tot mai mult în mlaștina mizeriei. Situația e diferită în privința celor care ajung să fie femei prin luptă, a celor care, având o viață mai puțin îngustată și o minte mai deschisă, se uită la exploatarul lor în față și îi înfruntă privirea: aceste femei știu că îi pot veni de hac.

Și de aceea, progresele parțiale nu au efectul de a o potoli pe muncitoare și de a o adormi: dimpotrivă, ele vor acționa ca o reasigurare și ca îndemn pentru ea de a-și susține mereu cauza și a face cereri și mai mari. Rezultatul îmbunătățirii condiției muncitorilor – care e întotdeauna o consecință a unei demonstrații de putere din partea proletariatului, fie că o obțin cu forța în urma luptei, fie că burghezia consideră că e prudent și politic să facă concesii pentru a putea să netezească ascuțimea și pentru a putea

evita ciocnirile pe care le presimte sau de care se teme – se vede în creșterea demnității și conștiinței clasei muncitoare, dar și – mai ales, mai presus de orice! – în creșterea apetitul ei de luptă.

Pe măsură ce se scutură de sărăcia psihologică și intelectuală, clasa muncitoare se maturizează: atinge o sensibilitate mai mare, e din ce în ce mai plină de viață și mai conștientă de exploatarea pe care o îndură, iar determinarea ei de a se elibera de toate acestea e și mai mare: câștigă de asemenea și o percepție mai clară a contrastului ireconciliabil între propriile sale interese și cele ale clasei capitaliste.

Dar nu contează cât de importante ar presupune cineva că sunt, micile îmbunătățiri nu pot ține locul revoluției, și nici nu pot să o amâne: exproprierea capitalului rămâne o necesitate, dacă muncitorii doresc să se elibereze cu adevărat.

De fapt, chiar presupunând că profiturile capitalului ar fi foarte serios afectate și că rolul otrăvitor al Statului ar putea fi îndepărtat parțial, e puțin probabil că aceste handicapuri ar putea să ducă la dispariția lor totală. Nici unul dintre ele nu își va fi alterat relațiile: tot vor fi de o parte salariații și guvernării, și de cealaltă parte, șefii și liderii.

Desigur, câștigurile parțiale (nu contează cât de important presupunem că ar fi acestea și chiar dacă ele ar putea să pară că în mare parte au dus la dispariția unor privilegii) nu au efectul de a schimba relațiile economice – relațiile rezultate între șef și muncitor, între conducător și cel condus. Astfel, subordonarea muncitorului în fața Capitalului și a Statului dăinuie. De aici rezultă că problema socială se ivește mai mare ca oricând, și că „baricadele” care îi despart pe producători de paraziții care trăiesc pe spatele lor nu au fost ridicate, cu atât mai puțin nivelate.

Nu contează cât de mult se reduc orele de muncă, nu contează cât de mari vor ajunge salariile, nu contează cât de „confortabilă” va deveni fabrica, din punctul de vedere al igienei, etc, atâta timp cât relația dintre plătitorul de salariu și salariat, guvernant și guvernat persistă, vor exista mereu două clase, care se luptă una împotriva celeilalte. Și confruntarea va crește ca intensitate și ca răspândire pe măsură ce clasa exploatată și oprimată va avea o putere și o conștiință din ce în ce mai mari și mai extinse, pe măsură ce ea însăși devine conștientă de adevărata sa valoare socială; prin urmare, pe măsură ce se îmbunătățește și se educă pe ea însăși, cu atât situația ei devine mai bună, și va aduce chiar și mai multă vigoare în subminarea privilegiilor claselor opuse, parazite.

Și această confruntare va continua mereu și mereu până când se va dezlănțui iadul! Până în ziua în care clasa muncitoare, după ce va deveni o forță de oțel pentru ultima lovitură, după ce s-a întărit pe sine prin neîntreruptele și din ce în ce mai dese ciocniri împotriva inamicului ei de clasă, va fi destul de puternică pentru a lansa asaltul crucial... Și acea va fi Acțiunea Directă dusă până la capăt: Greva Generală!

Pentru a rezuma: analizarea cu grijă a fenomenelor sociale ne permite să ne îndreptăm privirea împotriva teoriei fataliste care proclamă inutilitatea oricărui efort, și împotriva tendinței de a presupune că vremuri mai bune vor veni după ce cele rele vor crește în neștire. În schimb, o analiză cu acuratețe a acestor fenomene aruncă cât colo noțiunea procesului al de ținere pe loc a acțiunii: vedem că pierderile suferite de burghezie, victoriile mici obținute prin luptă împotriva ei alimentează flăcările revoltei: și ne dăm seama și că, la fel cum viața se naște din viață, la fel și acțiunea inspiră acțiune.

Forța și Violența

Acțiunea Directă, manifestarea puterii și a hotărârii muncitorilor, se arată pe sine în concordanță cu circumstanțele și situația de fapt, prin acțiuni care pot fi foarte bine calmante, la fel de bine cum pot fi și foarte violente. Pur și simplu e de la caz la caz.

Astfel, nu există nici o formă specifică de Acțiune Directă. Unii oameni, cu o înțelegere foarte superficială a lucrurilor, o explică în termenii unei orgii de vitrine sparte. A ajunge la o asemenea definiție – care nu poate decât să-i bucure pe geamii – ar însemna să privim foarte îngust exercițiul puterii proletare: ar însemna să reducem Acțiunea Directă la un act impulsiv, mai mult sau mai puțin, și acest lucru va ignora ce este și în interiorul ei ce constituie valoarea ei cea mai de preț. Ar însemna să uităm că ea este legiferarea simbolică a revoltei muncitorilor. Acțiunea Directă este puterea muncitorilor aplicată unor scopuri creative: este forța care acționează ca moașă a unei noi legi – care pune în raclă legea salariilor.

Foța zace în spatele fiecărei mișcări și a fiecărei acțiuni, și, din necesitate, este punctul culminant al tuturor acestora. Viața e exercițiul forței și, dincolo de forță, e doar uitarea. Nimic nu e făcut manifest, nimic nu se materializează în absența ei.

Pentru a ne trage mai bine căciula pe ochi și a ne face să nu vedem jugul, inamicii noștri de clasă ne-au băgat în cap că justiția imanentă nu are nevoie să recurgă la forță. Exploatatori lipsiți de sens ai oamenilor! În absența forței, justiția nu e altceva decât bufonerie și minciună. Martiriul plin de suferință al oamenilor de-a lungul secolelor stă mărturie pentru acest lucru: deși cauza lor era dreaptă, forța, în serviciul autorităților religioase și a stăpânilor seculari i-a zdrobit și i-a călcat în picioare: totul în numele unei presupuse justiții, care nu era nimic altceva decât o monstruoasă injustiție. Și acel martiriu continuă!

Minoritate versus majoritate

Masele muncitoare sunt întotdeauna exploatare și oprimate de o minoritate de paraziți, care, dacă ar fi avut doar propriile lor resurse pe care să se bazeze, nu ar fi putut să se mențină la putere nici măcar o singură zi, nici măcar o singură oră! Această minoritate își trage puterea din consimțirea bovină a victimelor ei: acestea din urmă – sursa tuturor puterilor – sunt cele care, sacrificându-se pentru clasa care trăiește pe spatele lor, creează și perpetuează Capitalul și mențin Statul.

Acum, dacă această minoritate ar fi să fie înlăturată, nu poate fi destul (nici astăzi cum nu a fost nici în trecut) pentru a rupe toate falsurile sociale care servesc principiilor ei, pentru a-i expune samavolnicia și nedreptatea și pentru a-i arăta fiecare crimă. Împotriva forței brute, o idee, redusă doar la puterea ei de persuasiune, e învinsă înainte de a fi apucat să respire o clipă. Nu contează cât de frumoasă ar putea fi, o idee rămâne doar o bulă de săpun, dacă nu e susținută de forță, dar nu e ajutată de forță să dea roade.

Deci, de ce ar fi nevoie pentru a opri sacrificiul inocent al majorității pentru o minoritate nemernică?

Organizarea unei forțe capabilă să contrabalanseze ceea ce clasa conducătorilor și a proprietarilor extrage din amăgirea și ignoranța oamenilor. Depinde de muncitorii conștienți să facă ca această forță să devină realitate: problema e ca cei care-și doresc să scape de jugul pe care majoritățile l-au făcut pentru ei să știe să reacționeze împotriva unei atât de mari pasivități și să se găsească căuta unul pe altul, pentru a ajunge la un fel de ușurință de a acționa împreună și pentru a putea cădea de acord cum să acționeze.

Această sarcină vitală a coagulării revoluționarilor și a coeziunii lor se găsește în interiorul modului în care e organizat sindicatul revoluționar: acolo, o minoritate din ce în ce mai mare se formează și crește, scopul ei e să devină suficient de puternică, pentru a contrabalansa și apoi pentru a anihila forțele de exploatare și opresiune.

Acest potențial pentru propagandă și acțiune derivă în primul rând din informarea nefericiților care, acționând ca apărători ai clasei burgheze, perpetuează o saga deprimantă a armatelor de sclavi conduși de stăpânii lor să lupte împotriva rebelilor, promițându-le eliberarea. Ar fi imposibil să ne concentrăm prea mult eforturile asupra acestei misiuni de pregătire. De fapt, trebuie să obținem totală măsură a resurselor oferite de potențialul reprezentat de militantism. Oamenii în arme sunt mereu asmuțiți împotriva celor din care și ei fac parte, sunt mai bine înarmați, sunt tineri. Acum există o mulțime de dovezi istorice care să arate că răscoalele populare care nu s-au bucurat nici de neutralitatea, nici de sprijinul oamenilor în uniforme – adică, al armatei – au dat greș. Deci, obiectivul nostru neîncetat trebuie să fie să paralizăm puterea neintenționată de care beneficiază clasa conducătoare din partea unui segment al clasei muncitoare.

Odată ce aceste lucruri sunt realizate, rămâne de rezolvat chestiunea de a zdrobi puterea minorității parazite – și ar fi o eroare gravă să privim acest lucru ca fiind ceva neglijabil.

Aceasta, în mare, e sarcina care cade pe umerii clasei muncitoare conștiente.

Violența de neînlăturat

În ce privește anticiparea circumstanțelor și a sincronizării ciocnirii decisive între forțele trecutului și forțele viitorului, acest lucru ține de tărâmul ipotezelor.

De ce putem fi siguri este că această ciocnire va fi prefațată și pregătită de revolte mai mult sau mai puțin spontane, de ciocniri violente, și de lupte directe. Și un alt lucru de care putem fi siguri e că forțele trecutului nu se vor resemna să abdice, sau bată singure în retragere. Acum, este tocmai această rezistență oarbă la progres care, în trecut, mult prea adesea a marcat realizarea progresului social cu brutalitate și violență. Și nu se poate sublinia destul: responsabilitatea pentru asemenea violență nu e a femeilor care se uită spre viitor.

Pentru ca oamenii să se decidă asupra unei revolte categorice, ei trebuie să fie împinși de la spate de necesitate: ei cad de acord asupra ei numai după ce îndelungi serii de experiențe au demonstrat imposibilitatea de a urma o cale pașnică – chiar și în acele circumstanțe – violența lor nu a fost decât o replică benignă și umană față de violența excesivă și barbară din partea stăpânilor lor.

Dacă oamenii ar fi fost violenți din instinct, ei nu ar fi suportat nici măcar 24 de ore o viață de mizerie, de lipsuri și de muncă istovitoare – plină de jafuri și crime – care este existența cărora le este impusă de către minoritatea parazită și exploatare. Aici nu e nevoie să recurgem la explicația filosofică pentru a demonstra că femeile nu se nasc „nici bune, nici rele”, și că devin bune sau rele potrivit mediului și circumstanțelor. Problema poate fi rezolvată prin observarea vieții de zi cu zi: e dincolo de orice îndoială că oamenii, sentimentali și blânzi, nu arată nici un fel de violență endemică care caracterizează clasa conducătoare, și care e cimentul prin care ei își mențin puterea – legalitatea fiind numai una dintre mușalamizările străvezii ale ipocriziei lor și fiind făcută pentru a acoperi violența mult mai profundă a acestei clase parazite.

Oamenii ținută în genunchi de educația cu care au fost îndoctrinați, plini de prejudecăți, sunt obligați să facă eforturi considerabile pentru a ajunge să se trezească. Acum, chiar și când reușesc acest lucru, departe de a se lăsa duși de o urgență justificată de a se răzbuna, ei se supun principiului celei mai mici rezistențe: caută și se agață de calea care li se pare cea mai scurtă și cea mai puțin conflictuală.

Ei sunt ca apele care se varsă în mare, pașnici acum, dar furioși în momentul final, în funcție de cât de multe obstacole au avut în cale. Pentru a fi siguri, ei se agață de revoluție, indiferent de impedimentele care le sunt puse în cale de către cei privilegiați: dar începutul lor e plin de ezitări, care sunt produsul unei dispoziții pașnice și al dorinței lor de a evita soluțiile extreme. Așadar, când forța oamenilor, după ce dărâmă toate obstacolele care-i sunt ridicate-n cale, se dezlănțuie asupra vechii societăți ca un uragan revoluționar, iar acest lucru se întâmplă pentru că nu are de ales. Într-adevăr, nu poate fi negat că dacă această forță ar fi capabilă să se manifeste fără a-i fi puse opreliști în cale, urmând cea mai mică linie de rezistență, nu s-ar manifesta în acțiuni violente, ci ar arăta aspectul ei calmul ei pașnic. Nu se revarsă în mare cu o lentoare olimpică și irezistibilă acel râul care nu aduce cu el obstacolele care-i cad în cale? La fel se întâmplă și cu puterea oamenilor.

Paleative iluzorii

Dar, dat fiind faptul că oamenii nu recurg la forță de dragul forței, ar putea fi periculos să sperăm că putem preveni recurgerea la forță prin folosirea paleativelor de-a lungul liniilor parlamentare și democratice. Astfel, nu există nici un sistem de votare – nici referendum, nici o altă procedură care ar putea găsi cheia divină a dorințelor oamenilor – grație căruia cineva să încerce să fure mișcările revoluționare. Agățându-ne de iluzii de acest fel ar fi echivalent cu a cădea înapoi în experiențele nefericite ale trecutului, când virtuți miraculoase atribuite sistemului de vot universal erau în centrul marilor speranțe. Adevărat, este mult mai convenabil să credem în omnipotența sistemului de vot universal, sau chiar a unui referendum, decât să vedem lucrurile așa cum sunt de fapt. Acest lucru scutește nevoia de acțiune – dar, ca efect secundar, nu aduce cu nimic mai aproape eliberarea economică.

În analiza finală trebuie să fim mereu aduși înapoi la această concluzie ineluctabilă: recurgerea la forță! În orice caz, faptul că unele metode de votare, unele proceduri privind referendumul etc e puțin probabil să exprime dimensiunea și intensitatea conștiinței revoluționare, nu ar trebui interpretate ca dovezi împotriva părților lor relativ bune. Referendumul, să spunem, ar putea să aibă rostul lui. În anumite circumstanțe, recursul la referendum poate fi cea mai bună politică.

În probleme puse cu precizie și claritate, e convenabil să calibrezi glasul de tenor al gândirii muncitorului prin această metodă. Mai mult, organizațiile sindicaliste revoluționare pot apela la referendum, când apare o nevoie în acest sens (și asta se aplică celor care, nefiind încă eliberați complet din frâiele capitalismului, încă se mai uită la intervenția Statului, la fel ca și pentru cele care sunt pe deplin revoluționare). Și așa se întâmplă de multă vreme! Nici una, nici alta nu poate aștepta până când o încercare se va face pentru a o pune îngropa ca sistem și pentru a fi făcută să devină un produs secundar al acțiunii directe.

Astfel e absurd să argumentăm că referendumul e împotriva metodelor revoluționare – la fel cum ar fi absurd să argumentăm că e completarea lor inevitabilă. Este mecanismul pentru măsurarea cantitativă și e chiar o foarte nepotrivită estimare a măsurii sale calitative. De aceea, nu ar fi de dorit să de depindă de transformarea lui într-un mijloc capabil să transforme societatea capitalistă din rădăcini. Chiar și dacă ar deveni un lucru obișnuit, practicarea sa nu poate lua locul inițiativelor necesare și energiei indispensabile când unei idei i-a venit timpul.

E infantil să discuți despre referendum când miza e acțiunea revoluționară cum ar fi asaltul asupra Bastilliei ... dacă gărzile franceze nu s-ar fi predat oamenilor pe 14 iulie 1789, dacă o minoritate conștientă nu ar fi atacat fortăreața... dacă o încercare s-ar fi făcut pentru a determina prin referendum soarta odioasei închisori, probabilitatea e că și azi ar fi dominat intrarea în suburbia Antoine a Parisului...

Ipoteza noastră cu privire la capturarea Bastilliei e aplicabilă tuturor evenimentelor revoluționare: să le lăsăm să fie puse testului unui referendum ipotetic și vom ajunge la concluzii similare.

Nu! Nu există nici un leac universal bazat pe un sufragiu universal sau pe un vot la referendum care să poată lua probabil locul recurgerii la forța revoluționară. Dar trebuie să fim pe deplin clari asupra acestui lucru: o asemenea recurgere la forță nu implică faptul că masele ar trebui să doarmă. Dimpotrivă, exact opusul! Și va fi cu atât mai eficientă, cu cât aceste mase sunt înzestrate cu o conștiință mult mai clară.

Pentru ca revoluția economică, pe care societatea capitalistă o duce în sânul ei, să se desfășoare în cele din urmă și să aibă succes și pentru ca împleticirile care o aruncă înapoi și ca acei curenți sălbatici care să o tragă înapoi să fie imposibili, cei care muncesc din greu pentru realizarea ei trebuie să știe foarte clar ce vor și cum vor. Trebuie să fie entități conștiente și nu entități care să acționeze impulsiv! Acum, să nu permitem nici o greșeală în această privință, forța numerică e cu adevărat eficace din

punctul de vedere revoluționar dacă e fertilizată de inițiativa indivizilor, de spontaneitatea lor. În sine, nu e nimic mai mult decât o acumulare de femei nehotărâte care ar putea fi comparate cu o grămată de materiale inerte pradă impulsurilor.

Astfel se vede că Acțiunea Directă, în timp ce proclamă că folosirea forței nu poate fi evitată, pregătește terenul pentru ruina regulii forței și a violenței, pentru a o înlocui cu o societate bazată pe conștiință și liberă înțelegere. Acest lucru se întâmplă din cauza popularizării, încă din existența vechii societăți a autoritarismului și exploatării, a noțiunilor creative care îl eliberează pe om: dezvoltarea individului, cultivarea voinței și galvanizarea pentru acțiune.

Și astfel ajungem la concluzia că Acțiunea Directă, chiar foarte diferită de valoarea ei ca o binefacere pentru societate, poartă în sine ei o valoare a fecundării morale, prin faptul că cizelează și emancipează pe cei pe care îi pătrunde, eliberându-i de cămășile de forță ale pasivității și făcându-i să radieze putere și frumusețe.

Eseul clasic al lui Emile Pouget asupra acțiunii directe în lupta de clasă. Publicat de Fresnes-Antony Group al Federației Anarhiste franceze, în 1994. Tradus în engleză de Kate Sharpley Library.

Biblioteca Anarhistă

Emile Pouget
Acțiunea directă
1994

ro.theanarchistlibrary.org